

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2016. gada 24. maijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Steidzamības prejudiciāla nolēmuma tiesvedība — Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Pamatlēmums 2002/584/TI — Eiropas apcietināšanas orderis — 4.a panta 1. punkts — Nodošanas starp dalībvalstīm procedūras — Izpildes nosacījumi — Fakultatīvas neizpildīšanas pamati — Izņēmumi — Obligāta izpilde — Aizmuguriski piespriests sods — Jēdzieni “tiesas pavēstes personiska saņemšana” un “oficiāla paziņošana ar citiem līdzekļiem” — Savienības tiesību autonomi jēdzieni

Lieta C-108/16 PPU

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa, Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 24. februārī un kas Tiesā reģistrēts tajā pašā dienā, tiesvedībā par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, kas izdots attiecībā uz

Paweł Dworzecki .

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents), tiesneši A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*], E. Juhāss [*E. Juhász*] un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerālvokāts M. Bobeks [*M. Bobek*],

sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 14. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Paweł Dworzecki* vārdā – *J. Dobosz* un *A. de Boon*, *advocaten*,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman*, *M. Noort* un *B. Koopman*, pārstāves,
- Polijas valdības vārdā – *J. Sawicka* un *M. Pawlicka*, pārstāves,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *V. Kaye*, pārstāve, kurai palīdz *J. Holmes*, *barrister*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *R. Troosters* un *S. Grünheid*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 11. maija tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kas grozīts ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI (OV 2009, L 81, 24. lpp.; turpmāk tekstā – “Pamatlēmums 2002/584”), 4.a panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību par Eiropas apcietināšanas ordera, kuru izdevusi *Sąd Okręgowy w Zielonej Górze* (Zelona Guras apgabaltiesa, Polija), attiecībā uz *Paweł Dworzecki* izpildi Nīderlandē.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Pamatlēmuma 2002/584 preambulas 5. un 7. apsvērumi ir izteikti šādi:

“(5) [...] Ieviešot jaunu, vienkāršotu sistēmu, saskaņā ar kuru notiesātas vai aizdomās turētas personas nodod sodu izpildei vai kriminālvajāšanai, būs iespējams izvairīties no sarežģītības un iespējamās kavēšanās, kas piemīt pastāvošajām izdošanas procedūrām. [...]

[..]

(7) Tā kā, darbojoties vienpusēji, dalībvalstis nespēj pilnībā sasniegt mērķi aizvietojot daudzpusējo izdošanas sistēmu, kuras pamatā ir 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvencija par izdošanu, un šis mērķis tā apjoma un rezultātu dēļ ir vieglāk sasniedzams Savienības līmenī, tad Padome var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts 2. pantā Līgumā par Eiropas Savienību un 5. pantā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šis pamatlēmums nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai.”

- 4 Pamatlēmuma 2002/584 1. pantā “Eiropas apcietināšanas ordera definīcija un pienākums to izpildīt” ir noteikts:

“1. Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

2. Dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.

3. Šis pamatlēmums [ne]groza pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kas noteikti [LES] 6. pantā.”

- 5 Pamatlēmumā 2009/299 tika precizēti Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikuma iemesli, ja attiecīgā persona nav piedalījusies savas lietas izskatīšanā. Tā preambulas 1., 2., 4., 6.–8. un 14. apsvērumā ir noteikts:

“(1) Apsūdzētas personas tiesības personiski piedalīties lietas izskatīšanā tiesā ir iekļautas tiesībās uz taisnīgu tiesu, kas noteiktas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantā, kā to interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa. Tiesa ir deklarējusi arī to, ka apsūdzētas personas tiesības personiski piedalīties lietas izskatīšanā tiesā nav absolūtas un ka, ar konkrētiem nosacījumiem, apsūdzētā persona drīkst, skaidri paužot savu brīvu gribu vai klusējot, nepārprotami atteikties no minētajām tiesībām.

(2) Dažādos pamatlēmumos, ar ko īsteno tiesu iestāžu galīgo nolēmumu savstarpējas atzīšanas principu, jautājums par aizmuguriskiem nolēmumiem nav risināts konsekventi. Šis konsekvences trūkums varētu sarežģīt tiesu iestāžu darbu un kavēt to sadarbību.

[..]

(4) Tādēļ ir nepieciešams noteikt skaidrus un kopīgus pamatojumus aizmugurisku nolēmumu neatzīšanai. Šā pamatlēmuma mērķis ir precizēt šādus kopīgus pamatojumus, lai dotu izpildes iestādēm iespēju izpildīt nolēmumu, kaut arī persona tiesā nav piedalījusies personiski, vienlaikus pilnīgi ievērojot personas tiesības uz aizstāvību. Šis pamatlēmums nav paredzēts, lai reglamentētu veidu un metodes, tostarp procesuālās prasības, kas tiek izmantotas, lai sasniegtu šajā pamatlēmumā minētos rezultātus, un tos nosaka katras dalībvalsts tiesību aktos.

[..]

(6) Šis pamatlēmums, ar ko groza citus pamatlēmumus, paredz nosacījumus, saskaņā ar kuriem aizmuguriska nolēmuma atzīšanu un izpildi nedrīkstētu atteikt. Tie ir alternatīvi nosacījumi; ja viens no nosacījumiem ir izpildīts, tad izsniegšanas iestāde – aizpildot attiecīgo iedaļu Eiropas apcietināšanas orderī vai saskaņā ar pārējiem pamatlēmumiem paredzētajos apliecinājuma dokumentos – apstiprina, ka prasības ir vai tiks izpildītas, un tam vajadzētu būt pietiekami, lai izpildītu nolēmumu, pamatojoties uz savstarpējas atzīšanas principu.

(7) Aizmuguriska nolēmuma atzīšanu un izpildi nedrīkstētu atteikt, vai nu ja attiecīgajai personai tika izsniegta pavēste un tādējādi šī persona tika informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, kurā pieņemts nolēmums, vai arī ja attiecīgā persona ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu. Šajā sakarā ar to saprot, ka attiecīgajai personai šādu informāciju vajadzētu būt saņēmušai “savlaicīgi”, proti, pietiekamu laiku iepriekš, lai dotu tai iespēju piedalīties lietas izskatīšanā tiesā un efektīvi īstenot savas tiesības uz aizstāvību.

(8) Apsūdzētas personas tiesības uz taisnīgu tiesu ir garantētas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā, kā to interpretē Eiropas Cilvēktiesību tiesa. Šīs tiesības ietver attiecīgās personas tiesības personiski piedalīties lietas izskatīšanā tiesā. Lai attiecīgā persona varētu īstenot šīs tiesības, tai ir jābūt informētai par plānoto lietas izskatīšanu. Saskaņā ar šo pamatlēmumu tās prasības izpilde, ka personai jābūt informētai par lietas izskatīšanu, būtu jānodrošina katrai dalībvalstij atbilstīgi saviem tiesību aktiem, ar to saprotot, ka tam ir jānotiek saskaņā ar iepriekšminētās konvencijas prasībām. Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību judikatūru, apsverot, vai informācijas sniegšanas veids ir pietiekams, lai nodrošinātu, ka persona ir informēta par lietas izskatīšanu, īpašu uzmanību vajadzības gadījumā varētu pievērst arī attiecīgās personas centieniem saņemt tai adresēto informāciju.

[..]

(14) Šis pamatlēmums attiecas tikai uz neatzīšanas pamatojumu precizēšanu tiesību aktos, ar ko īsteno savstarpējas atzīšanas principu. Tādēļ tādu nosacījumu darbības jomā kā tie, kas attiecas uz tiesībām uz lietas atkārtotu izskatīšanu, ir vienīgi šo neatzīšanas pamatojumu noteikšana. To mērķis nav saskaņot attiecīgo valstu tiesību aktus. Šis pamatlēmums neskar Eiropas Savienības turpmākos instrumentus, kas paredzēti, lai tuvinātu dalībvalstu tiesību aktus krimināltiesību jomā.”

- 6 Pamatlēmuma 2002/584 4a. panta 1. punkts ir iekļauts ar Pamatlēmuma 2009/299 2. pantu un tā nosaukums ir “Aizmuguriski nolēmumi”. Tas ir izteikts šādi:

“Tāpat izpildes tiesu iestāde drīkst atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izdots, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ja nolēmums pieņemts aizmuguriski, izņemot gadījumus, kad Eiropas apcietināšanas orderī norādīts, ka saskaņā ar turpmākām izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos paredzētām procesuālajām prasībām attiecīgā persona:

a) vai nu savlaicīgi:

- i) saņēma pavēsti un tādējādi tika informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, kurā pieņemts spriedums, vai ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu,

un

- ii) tika informēta par to, ka spriedums var tikt pieņemts aizmuguriski;

[..].”

Nīderlandes tiesības

- 7 *Overleveringswet* (Likums par nodošanu, turpmāk tekstā – “*OLW*”) transponē Nīderlandes tiesībās Pamatlēmumu 2002/584. Šī likuma 12. pants formulēts šādi:

“Nodošana nav atļauta, ja Eiropas apcietināšanas orderis ir paredzēts, lai izpildītu spriedumu, lai gan apsūdzētais personiski nav piedalījies tās lietas izskatīšanā, kurā pieņemts minētais spriedums, izņemot gadījumus, kad Eiropas apcietināšanas orderī ir norādīts, ka saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts procesuālajām prasībām:

- a) apsūdzētais savlaicīgi un personiski saņēma pavēsti un tādējādi tika informēts par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, kurā pieņemts nolēmums, vai ar citiem līdzekļiem tika oficiāli informēts par šīs lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu un bija informēta par to, ka nolēmums var tikt pieņemts aizmuguriski; vai

[..].”

- 8 *OLW* 2. pielikuma D punkts “*OLW* 2. panta 2. punktā minētais Eiropas apcietināšanas ordera paraugs” atbilst Pamatlēmuma 2002/584 pielikuma d) punktam.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 9 2015. gada 30. novembrī *officier van justitie bij de rechtbank* (valsts prokurors tiesā) iesniedza pieteikumu *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa, Nīderlande) par Eiropas apcietināšanas ordera, kuru 2015. gada 4. februārī izdevusi *Sąd Okręgowy w Zielonej Górze* (Zelona Guras apgabaltiesa, Polija), izpildi.
- 10 Šis Eiropas apcietināšanas orderis ir par Hāgā (Nīderlande) dzīvojoša Polijas pilsoņa *P. Dworzecki* apcietināšanu un nodošanu, lai Polijā izpildītu trīs brīvības atņemšanas sodus, attiecīgi divi gadi, astoņi mēneši un seši mēneši. Pēdējie divi minētie sodi vēl ir jāizpilda pilnībā, kamēr attiecībā uz pirmo sodu *P. Dworzecki* vēl ir jāizcieš septiņi mēneši un divpadsmit dienas ieslodzījuma. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas tikai uz nodošanu otrā ieslodzījuma soda izpildei.
- 11 Kas attiecas uz pēdējo minēto sodu, Eiropas apcietināšanas ordera D punktā ir precizēts, ka attiecīgā persona nav personiski piedalījusies lietas izskatīšanā, kuras rezultātā ir pasludināts spriedums, ar ko noteikts šis sods. Tādēļ izsniegšanas tiesu iestāde ir veikusi atzīmi 1. punkta b) apakšpunktā Eiropas apcietināšanas ordera veidlapas D punktā, kas atbilst Pamatlēmuma 2002/584 pielikumā esošās veidlapas d) punkta 3.1. punkta b) apakšpunktam, kas ir piemērojams, ja “personai pavēste netika izsniegta, bet attiecīgā persona ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu [...] tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu un bija informēta par to, ka spriedums var tikt pieņemts aizmuguriski”.
- 12 Informējot par veidu, kāda ir ticis izpildīts attiecīgais nosacījums, kas ir jāprecizē atbilstoši šīs veidlapas d) punktā esošajam 4. punktam, šajā Eiropas apcietināšanas orderī angļu valodā ir norādīts šādi:
- “Pavēste tika nosūtīta uz *Paweł Dworzecki* norādīto adresi paziņojumiem un to saņēma šajā adresē dzīvojoša pilngadīga persona, *Paweł Dworzecki* vectēvs, atbilstoši Kriminālprocesa kodeksa 132. pantam, kurā noteikts, ka “adresāta prombūtnes gadījumā procesuālais dokuments ir jāizsniedz pilngadīgam adresāta māsaimniecības loceklim un pilngadīga māsaimniecības locekļa prombūtnes gadījumā arī var tikt izsniegts īpašniekam vai durvju sargam, vai māju ciemata pārvaldniekam, ar nosacījumu, ka šīs personas apņemas nodot paziņojumu tā adresātam”. Arī sprieduma kopija tika nosūtīta uz to pašu adresi, un to saņēma šajā adresē dzīvojoša pilngadīga persona. Turklāt *Paweł Dworzecki* ir atzinis sevi par vainīgu un iepriekš piekritis prokuratūras piedāvātajam sodam.”
- 13 Iesniedzējtiesa norāda, ka ir jau interpretējusi Nīderlandes tiesisko regulējumu, ar kuru transponē Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punktu, tādējādi, ka šīs normas a)–d) punktā noteikto nosacījumu pārbaude ir veicama, ņemot vērā izsniegšanas dalībvalsts tiesības. Tā it īpaši, ja pavēste ir nodota pieprasītās personas pilngadīgam māsaimniecības loceklim, tai neesot jāpiemēro *OLW* 12. pantā paredzētais neizpildes pamatojums.
- 14 Iesniedzējtiesa tomēr šaubās, vai šāda valsts tiesību interpretācija atbilst Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punktam. Tā faktiski uzskata, ka Savienības likumdevējs ar vārdkopu “saskaņā ar turpmākām izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos paredzētām procesuālajām prasībām”, kas ir pirms uzskaitījuma Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a)–d) apakšpunktā, ir iecerējis tostarp ar īpašības vārdu “turpmākas” uzsvērt to, ka Pamatlēmums 2009/299 netika paredzēts dalībvalstu tiesību saskaņošanai kriminālprocesa jomā attiecībā uz aizmuguriskiem spriedumiem vispār un pavēstes izsniegšanu krimināllietās konkrēti, bet tikai, lai paredzētu kopīgus neatzišanas pamatus attiecībā uz aizmuguriskiem spriedumiem krimināllietās. No tā izrietot, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a)–d) punktos esošās vārdkopas ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni.

- 15 Kas attiecas uz šo jēdzienu interpretāciju, iesniedzējtiesa uzskata, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunktā esošie nosacījumi nav izpildīti šajā lietā, jo nav pierādīts, ka *P. DworkECKi* faktiski un oficiāli tika informēts par lietas izskatīšanas laiku un vietu.
- 16 Turklāt iesniedzējtiesa uzsver, ka tās piedāvātā Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta interpretācija var būt šaurāka nekā prasības, kas izriet no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras par 1950. gada 4. novembrī parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijas 6. pantu. Proti, šī pēdējā minētā tiesa tostarp sava 2006. gada 1. marta sprieduma *Sejdovic* pret Itāliju (CE:ECHR:2006:0301JUD005658100) 99. un 101. punktā esot noteikusi tikai prasību, ka apsūdzētajam ir bijis “pienācīgi zināms par pret viņu vērsto vajāšanu un apsūdzībām”.
- 17 Šādos apstākļos *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunktā izmantotie jēdzieni

— “savlaicīgi saņēma pavēsti un tādējādi tika informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, kurā pieņemts nolēmums”

un

— “savlaicīgi [...] ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu”

ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni?

2) Ja atbilde ir apstiprinoša,

- a) kā šie autonomie jēdzieni vispārīgi būtu jāinterpretē un
b) vai tāda lieta kā izskatāmā, kurai raksturīgs tas, ka:

— atbilstoši Eiropas apcietināšanas orderim pavēste tika izsniegta pieprasītās personas adresē pieaugušam pieprasītās personas māsaimniecības iedzīvotājam, kurš apņēmās nodot pavēsti pieprasītajai personai;

— no Eiropas apcietināšanas ordera nav skaidrs, vai un kad šis iedzīvotājs faktiski nodeva pavēsti pieprasītajai personai;

— no pieprasītās personas paziņojumiem tiesas sēdē iesniedzējtiesā nav iespējams secināt, ka pieprasītā persona savlaicīgi zināja par lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu,

ietilpst vienā no abiem autonomajiem jēdzieniem, kuri minēti pirmajā jautājumā?”

Par steidzamības tiesvedību

- 18 Iesniedzējtiesa šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu lūdza piemērot steidzamības tiesvedību, kas ir paredzēta Tiesas Reglamenta 107. pantā.
- 19 Šī lūguma pamatojumam tā tostarp norāda, ka *P. DworkECKi* šobrīd ir atņemta brīvība, gaidot viņa faktisko nodošanu Polijas Republikai.

- 20 Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka Tiesas atbildei uz prejudiciālajiem jautājumiem būšot tieša un izšķiroša ietekme uz *P. Dworzecki* aizturēšanas termiņu Nīderlandē, jo bez Tiesas atbildes iesniedzējtiesa nevarot lemt par attiecīgās personas nodošanu attiecībā uz visiem Eiropas apcietināšanas orderī norādītajiem spriedumiem.
- 21 Pirmkārt, ir jānorāda, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Pamatlēmuma 2002/584, uz ko attiecas LESD trešās daļas V sadaļa par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, interpretāciju. Tādējādi attiecībā uz to var tikt piemērota steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība.
- 22 Otrkārt, attiecībā uz steidzamības kritēriju atbilstoši Tiesas judikatūrai jāņem vērā, ka personai, par kuru ir pamatlieta, šobrīd ir atņemta brīvība un ka tās paturēšana apcietinājumā ir atkarīga no pamatlietas strīda atrisinājuma (skat. šajā ziņā spriedumu, 2015. gada 16. jūlijs, *Lanigan*, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 24. punkts). Turklāt attiecīgās personas situācija tiek novērtēta tāda, kāda tā ir brīdī, kad tiek izskatīts lūgums izskatīt lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu steidzamības tiesvedībā (skat. šajā ziņā spriedumu, 2016. gada 15. februāris, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 40. punkts).
- 23 Šajā gadījumā, pirmkārt, nav strīda par to, ka minētajā datumā *P. Dworzecki* bija ieslodzīts. Otrkārt, viņa paturēšana apcietinājumā ir atkarīga no pamatlietas risinājuma, jo apcietināšanas pasākums viņam tika noteikts atbilstoši iesniedzējtiesas sniegtajiem paskaidrojumiem, izpildot attiecībā uz viņu izdoto Eiropas apcietināšanas orderi.
- 24 Šajos apstākļos pēc tiesneša referenta priekšlikuma, uzklauzījusi ģenerāladvokātu, Tiesas ceturtā palāta 2016. gada 10. martā nolēma apmierināt iesniedzējtiesas pieteikumu par steidzamības tiesvedības piemērošanu šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 25 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka vārdkopas “saņēma pavēsti un tādējādi tika informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, kurā pieņemts spriedums”, kā arī “vai ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu”, kas ir šajā noteikumā, ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni.
- 26 Vispirms ir jānorāda, kā tas izriet no Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 1. un 2. punkta, tāpat kā no tā preambulas 5. un 7. apsvēruma, ka tā mērķis ir aizvietot notiesāto vai aizdomās turamo personu daudzpusējo izdošanas sistēmu, kuras pamatā ir 1957. gada 13. decembra Eiropas Konvencija par izdošanu, ar nodošanas sistēmu starp tiesu iestādēm, lai pildītu spriedumus vai veiktu vajāšanu, šai pēdējai sistēmai esot balstītai savstarpējās atzišanas principā (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 75. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 27 Tādējādi, ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviešot jaunu, vienkāršotu un iedarbīgāku, notiesāto vai par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu aizdomās turēto personu nodošanas sistēmu, ir mēģināts atvieglot un paātrināt tiesu sadarbību, lai veicinātu Savienības noteiktā mērķa sasniegšanu – kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, pamatojoties uz dalībvalstu augstu savstarpējo uzticību (spriedums, 2016. gada 5. aprīlis, *Aranyosi* un *Căldăraru*, C-404/15 un C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 76. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 28 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas, gan no vienlīdzības principa izriet, ka tādas Savienības tiesību normas teksts, kurā nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās jēgu un piemērojamību, parasti visā Eiropas Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi, ņemot vērā tiesību normas kontekstu un attiecīgā regulējuma mērķi (spriedumi, 2008. gada 17. jūlijs, *Kozłowski*, C-66/08, EU:C:2008:437, 42. punkts, kā arī 2015. gada 15. oktobris, *Axa Belgium*, C-494/14, EU:C:2015:692, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 29 Šajā ziņā, lai gan Pamatlēmumā 2002/584, it īpaši tā 4.a panta 1. punktā, ir vairākas skaidras atsauces uz dalībvalstu tiesībām, neviena no šīm atsaucēm neattiecas uz 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā esošajiem jēdzieniem.
- 30 Šādos apstākļos, kā to ir apgalvojuši visi lietas dalībnieki, kas ir iesnieguši apsvērumus Tiesai, ir jāuzskata, ka pirmajā jautājumā aplūkotās vārdkopas ir jāuztver kā autonomi Savienības tiesību jēdzieni, kas vienveidīgi interpretējami tās teritorijā.
- 31 Šādu interpretāciju turklāt apstiprina Pamatlēmuma 2009/299 rašanās. Proti, kā izriet no tā preambulas 2. un 4. apsvēruma, konstatējis, ka vienota tiesiskā regulējuma neesamība jautājumā par aizmuguriski pieņemtiem spriedumiem varētu tostarp sarežģīt tiesu iestāžu sadarbību, Savienības likumdevējs uzskatīja par nepieciešamu paredzēt skaidrus un kopīgus pamatojumus aizmugurisku nolēmumu neatzīšanai, nereglamentējot veidu un metodes, tostarp procesuālās prasības, kas tiek izmantotas, lai sasniegtu šajā pamatlēmumā minētos rezultātus; tos nosaka katras dalībvalsts tiesību aktos.
- 32 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā noteikumā esošās vārdkopas “saņēmusi pavēsti”, kā arī “ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu” ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni un visā Savienībā tie ir jāinterpretē vienveidīgi.
- Par otro jautājumu*
- 33 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā cenšas noskaidrot, vai Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā norādītajiem nosacījumiem atbilst pavēstes izsniegšana, kāda tā ir bijusi pamatlietā, kad tā nav tikusi nodota tieši attiecīgajai personai, bet viņa adresē tikusi nodota šīs mājsaimniecības pilngadīgai personai, kas apņēmas to nodot tai; Eiropas apcietināšanas orderis neļauj noskaidrot, vai un attiecīgā gadījumā kad šī pilngadīgā persona tiešām nodeva šo pavēsti attiecīgajai personai.
- 34 Atbilstoši Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punktam izpildes tiesu iestāde drīkst atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izdots, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ja nolēmums pieņemts aizmuguriski, izņemot gadījumus, kad Eiropas apcietināšanas orderī norādīts, ka ir tikuši izpildīti šī 1. punkta a), b), c) vai d) apakšpunkta nosacījumi.
- 35 No tā izriet, ka izpildes tiesu iestādei principā ir jāpilda Eiropas apcietināšanas orderis, lai gan spriedums ir bijis aizmugurisks, ja ir izpildīti Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a), b), c) vai d) apakšpunktā uzskaitītie nosacījumi.
- 36 Kas attiecas konkrētāk uz šī pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktu, izpildes tiesu iestādei ir šāds pienākums, ja attiecīgā persona “saņēma pavēsti un tādējādi tika informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, kurā pieņemts nolēmums” vai “ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu”.

- 37 Ņemot vērā Pamatlēmuma 2009/299 mērķus, kas atgādināti šā sprieduma 31. punktā, ir jāuzskata, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā paredzētās pavēstes izsniegšanas kārtības, kas ir precīza un kopēja, mērķis ir nodrošināt augstu aizsardzības līmeni un ļaut izpildes tiesu iestādēm nodot attiecīgo personu, lai gan ir aizmugurisks notiesājošs spriedums, vienlaicīgi ievērojot tiesības uz aizstāvību.
- 38 Proti, Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā noteiktās paziņošanas nosacījumi ir tādi, lai nodrošinātu, ka attiecīgā persona ir savlaicīgi saņēmusi informāciju par savas lietas izskatīšanas dienu un vietu, un tādējādi ļauj izpildes iestādei uzskatīt, ka tiesības uz aizstāvību ir ievērotas.
- 39 Tieši atbilstoši šiem apsvērumiem ir interpretējami šajā Pamatlēmuma 2002/584 noteikumā paredzētie nosacījumi.
- 40 Nīderlandes valdība, Polijas valdība un Apvienotās Karalistes valdība būtībā uzskata, ka tāda pavēstes izsniegšana, par kādu ir pamatlieta, izriet no Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkta otrā gadījuma. Ņemot vērā Pamatlēmuma 2002/584 mērķi, tās uzskata, ka pavēste, kas tās adresāta prombūtnē ir tikusi izsniegta šī adresāta māsaimniecības pilngadīgai personai, kas apņēmas to viņam nodot, ļauj uzskatīt, ka šī persona ir tikusi tiesiski pienācīgi informēta par savas lietas izskatīšanas dienu un laiku. Apvienotās Karalistes valdība it īpaši atsaucas šajā ziņā uz Pamatlēmuma 2009/299 preambulas 8. apsvērumu, atbilstoši kuram saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru īpašu uzmanību vajadzības gadījumā varētu pievērst arī attiecīgās personas centieniem saņemt tai adresēto informāciju.
- 41 Savukārt, kā uzskata Komisija, tāda pavēstes izsniegšana, kāda tā ir bijusi pamatlieta, neatbilst Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā esošajiem nosacījumiem. Pat ja šī iestāde neizslēdz to, ka informācija par tā lietas izskatīšanas dienu un vietu var tikt pienācīgi nodota pavēstes adresātam netieši ar citu personu starpniecību, ciktāl ir konstatēts, ka pavēstes adresāts, kā to prasa šis noteikums, patiešām zināja šo informāciju, nemainīgs paliek tas, ka izsniegšanas tiesu iestādei ir jāiesniedz pierādījumi, ka attiecīgajai personai tiešām bija šāda informācija. Tādēļ paziņošanas, kas balstoties uz juridisku fikciju, ja vien izsniegšanas tiesu iestāde neiesniedz papildu pierādījumus, kas ļauj pierādīt, ka šī iestāde ir faktiski informējusi šo personu par tās lietas izskatīšanas dienu un vietu, ņemšana vērā, kā tas ir šajā gadījumā, nevarot tikt uzskatīta par šim noteikumam atbilstošu.
- 42 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai gan apsūdzētās personas tiesības personiski piedalīties lietas izskatīšanā tiesā ir būtisks tiesību uz taisnīgi lietas izskatīšanu elements, tās nav absolūtas un ka ar konkrētiem nosacījumiem apsūdzētā persona drīkst, skaidri paužot savu brīvu gribu vai klusējot, atteikties no tām ar nosacījumu, ka tās atteikšanās ir nepārprotama, ka tai ir pieejamas minimālās garantijas atbilstoši noziedzīgā nodarījuma, par ko apsūdzētā persona tiek vajāta, smagumam un ka tas nav pretrunā būtiskām sabiedrības interesēm. Konkrētāk, tiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu pārkāpums nav pierādīts, pat ja apsūdzētā persona nav personiski piedalījusies [lietas izskatīšanā], ja tā ir bijusi informēta par lietas izskatīšanas laiku un vietu vai to ir aizstāvējis juridiskais padomnieks, ko tā ir pilnvarojusi šādā nolūkā (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 26. februāris, C-399/11, *Melloni*, EU:C:2013:107, 49. punkts).
- 43 Personas, kurai ir tikusi izsniegta pavēste ierasties uz krimināllietas izskatīšanu, tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu prasa, lai šī persona būtu tikusi informēta tādā veidā, kas tai ļauj efektīvi sagatavot savu aizstāvību. Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts cenšas sasniegt šo mērķi, tomēr ierobežoti neprecizējot šim mērķim izmantojamos līdzekļus. Proti, papildus pavēstes izsniegšanai personiski šajā noteikumā uzskaitītie nosacījumi ir izpildīti, ja attiecīgā persona ir tikusi oficiāli un faktiski informēta par savas lietas izskatīšanas laiku un vietu "citiem līdzekļiem".

- 44 Šajā ziņā, kā arī ir precizēts Pamatlēmuma 2009/299 preambulas 4. apsvērumā, šis pamatlēmums nav paredzēts, lai Savienības tiesību līmeni reglamentētu veidu un metodes, ko izmanto kompetentās iestādes nodošanas procesā, tajā skaitā procesuālās tiesības, ko nosaka atbilstoši attiecīgās dalībvalsts tiesībām.
- 45 Iepriekš minētais Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkta mērķis, kas atgādināts šā sprieduma 43. punktā, noteikti tiek sasniegts ar pavēstes izsniegšanu “personiski”, kāda ir norādīta šī noteikuma pirmā teikuma pirmajā daļā, jo šāds pavēstes izsniegšanas veids garantē, ka attiecīgā persona pati ir saņēmusi pavēsti un tādējādi ir tikusi informēta par savas lietas izskatīšanas laiku un vietu.
- 46 Kas attiecas uz šī paša noteikuma teikuma otrajā daļā uzskaitītajiem nosacījumiem, to mērķis ir sasniegt to pašu pavēsti saņēmušās personas aizsardzības līmeni, raugoties, lai tai būtu informācija par savas lietas izskatīšanas laiku un vietu.
- 47 Ņemot vērā tieši Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkta redakciju, atbilstoši kurai ir viennozīmīgi jākonstatē, ka attiecīgā persona “zināja par paredzēto lietas izskatīšanu”, tas, ka pavēste ir tikusi nodota trešajai personai, kas apņēmusies nodot šo pavēsti attiecīgajai personai, vai šī persona pieder vai nepieder pie šīs attiecīgās personas mājsaimniecības, pati par sevi neatbilst šīm prasībām. Šāds pavēstes izsniegšanas veids neļauj viennozīmīgi pierādīt ne faktu, ka attiecīgā persona “patiešām” saņēma informāciju par savas lietas izskatīšanas laiku un vietu, ne attiecīgā gadījumā – precīzu šīs saņemšanas brīdi.
- 48 Protams, kā to norāda Komisija, principā nevar tikt izslēgts, ka pavēstes nodošana trešajai personai atbilst Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkta prasībām. Tomēr, lai sasniegtu šī noteikuma mērķi, ir viennozīmīgi jāpierāda, ka šī trešā persona ir patiešām nodevusi pavēsti attiecīgajai personai.
- 49 Šajā ziņā izsniegšanas tiesu iestādei Eiropas apcietināšanas orderī ir jānorāda pierādījumi, uz kuru pamata ir konstatēts, ka attiecīgā persona ir oficiāli un patiešām saņēmusi informāciju par savas lietas izskatīšanas laiku un vietu. Izpildes tiesu iestāde, pārlicinoties, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkta nosacījumi ir izpildīti, var balstīties arī uz citiem pierādījumiem, tostarp apstākļiem, par kuriem tā ir uzzinājusi attiecīgās personas uzklaušanās.
- 50 Turklāt, tā kā Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā norādītie gadījumi ir tikuši paredzēti kā izņēmumi fakultatīvam neizpildes pamatojumam, izpildes tiesu iestāde var katrā ziņā pat pēc tam, kad ir konstatējusi, ka tie neattiecas uz šo situāciju, ņemt vērā citus apstākļus, kas tai ļauj pārlicināties, ka attiecīgās personas nodošana nepārkāpj tas tiesības uz aizstāvību.
- 51 Šādi novērtējot šo fakultatīvo neizpildes pamatojumu, izpildes tiesu iestāde varēs ņemt vērā rīcību, par ko liecina attiecīgā persona. Tieši šajā nodošanas procesa posmā īpaša uzmanība var tikt pievērsta acīmredzamai bezrūpībai no attiecīgās personas puses, it īpaši, kad izrādās, ka tā ir centusies izvairīties no tai adresētās informācijas paziņošanas.
- 52 Tāpat izpildes tiesu iestāde varēs arī ņemt vērā apstākli, uz ko tiesas sēdē Tiesā norādīja Polijas valdība, ka izsniegšanas dalībvalsts tiesības katrā ziņā piešķir attiecīgajai personai tiesības pieprasīt jaunu lietas izspriešanu, ja kā šajā gadījumā tiek uzskatīts, ka pavēste ir izsniegta attiecīgās personas mājsaimniecības pilngadīgam loceklim.
- 53 Katrā ziņā izpildes tiesu iestādei ir iespēja atbilstoši Pamatlēmuma 2002/584 15. panta 2. punktam lūgt steidzami sniegt papildu informāciju, ja tā uzskata, ka informācija, ko paziņojusi izsniegšanas dalībvalsts, ir nepietiekama, lai ļautu tai pieņemt lēmumu par nodošanu.

54 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pavēstes izsniegšana, kā tas notika pamatlietā, nevis tieši attiecīgajai personai, bet to nododot attiecīgās personas adresē tās māsaimniecības pilngadīgai personai, kas apņēmas to nodot attiecīgajai personai, ja Eiropas apcietināšanas orderī nav iespējams pārliecināties, vai un attiecīgā gadījumā kad šī pilngadīgā persona ir faktiski nodevusi šo pavēsti attiecīgajai personai, pati par sevi nav uzskatāma par šajā noteikumā izklāstītajiem nosacījumiem atbilstošu.

Par tiesāšanās izdevumiem

55 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) **Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kas grozīts ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā noteikumā esošās vārdkopas “saņēmusi pavēsti”, kā arī “ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu” ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni un visā Savienībā tie ir jāinterpretē vienveidīgi;**
- 2) **Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pavēstes izsniegšana, kā tas notika pamatlietā, nevis tieši attiecīgajai personai, bet to nododot attiecīgās personas adresē tās māsaimniecības pilngadīgai personai, kas apņēmas to nodot attiecīgajai personai, ja Eiropas apcietināšanas orderī nav iespējams pārliecināties, vai un attiecīgā gadījumā kad šī pilngadīgā persona ir faktiski nodevusi šo pavēsti attiecīgajai personai, pati par sevi nav uzskatāma par šajā noteikumā izklāstītajiem nosacījumiem atbilstošu.**

[Paraksti]